

PROGRAMI ORIENTUES PËR PROVIMIN E SHTETIT NË ARTET SKENIKE

A) Skenografia dhe kostumografia dhe koncepti artistik

- Skenografia
- Elementët bazë të krijimtarisë në skenografi
- Elementët e kompozimit dhe skenografi
- Skenografia dhe arkitektura
- Skenografia dhe vepra letrare, dramatike
- Hapësira skenike dhe hapsira arkitektonike
- Stili në produksionin artistik
- Skenografia dhe elementët shoqërues
- Koncepti skenografik në vepër arti
- Dramaturgjia dhe skenografia
- Principet e skenografit me veprën letrare
- Harmonizimi i teksit me imazhin viziv
- Skenografi dhe marrëdhënia me realitetin
- Elementët dhe format që ndikojnë në skenografi
- Ngjyra dhe hapësira
- Kontributi i piktorëve në shekullin 19 si skenografë dhe kostumografë
- Konceptet e skenografisë moderne
- Ndikimi i A. Appias dhe E. G. Graigs në skenografinë moderne
- Krijimi i skenografisë profesionale në Shqipëri
- Skenografët e parë me koncepte profesionale në Shqipëri
- Veshja e hershme dhe vepra e artit
- Veshjet historike, karakteri universal i formës
- Kostumografia
- Kostumografia dhe historia e evolucionit të saj
- Kostumografia dhe krijimi i karakterit të personazhit
- Kostumografia dhe personaliteti
- Koncepti krijues dhe unifikimi i tij
- Aftësia krijuese e kostumografit
- Kostumografia dhe informacioni që përcjell ajo
- Kostumografia dhe efektiviteti i ngjyrës
- Kostumi, karakteri dhe gjendja shpirtërore
- Kostumografia, gjinia, moshja, ana klasore etj
- Stili si dimension i përgjithshëm i formës
- Kontributi i piktorëve shqiptarë në shekullin 19 si skenografë
- Veprat e artit monumentale në Shqipëri
- Tiparet e stilit

- Procesi i funksionit të stilit artistik
- Elementet e projektit artistik
- Koncepti i përgjithshëm i stilit artistik
- Stili funksional
- Koncepti i projektit artistik
- Aspektet e konceptit të arteve vizive në krijimtari
- Proces individual i konceptit artistik në skenografi dhe kostumografi
- Elementet e projektit artistik

B) Analiza e formës vizuale dhe ngjyrat

- Elementët e formës vizuale
- Linja në një vepër arti
- Vlera në një vepër arti
- Forma në një vepër arti
- Forma në një vepër arti
- Ngjyra në një vepër arti
- Tekstura në një vepër arti
- Parimet në një vepër arti
- Balanca në një vepër arti
- Kontrasti në një vepër arti
- Lëvizja në një vepër arti
- Elementët e kontrastit në veprën e artit
- Modelimi në veprën e artit
- Ngjyrat
- Ngjyrat në harkun rrethor të spektrit të dritës
- Ngjyrat bazë/primare
- Ngjyrat sekondare
- Ngjyrat e ngrohta dhe të ftohta
- Ngjyrat dhe përzierja e tyre
- Harmonizimi i ngjyrave
- Vlera në një vepër arti
- Forma në një vepër arti
- Ngjyra në një vepër arti
- Tekstura në një vepër arti
- Parimet në një vepër arti
- Balanca në një vepër arti
- Kontrasti në një vepër arti
- Lëvizja në një vepër arti
- Theksi në një vepër arti
- Forma në një vepër arti

C) Vizatimi i ndriçimit skenik

- Vizatuesi i ndriçimit skenik
- Ndriçimi skenik në teatrin e lashtë Grek
- Burimet e dritës dritës në teatër
- Objektivat e projektit të ndriçimit
- Ndriçimit skenik dhe ndjenja e shikimit
- Konceptet e stilit të projektit të ndriçimit
- Intensiteti i dritës
- Ndriçuesi dhe audienca
- Ndriçuesi, forma dhe ngjyra e objekteve
- Ndriçuesi dhe ndjenja e formës
- Ndriçimi skenik sot
- Fazat e ndriçimit modern
- Industrializimi i ndriçimit modern
- Themelet e reja dhe standartet për vizatimin e ndriçimit skenik
- Cilësitë themelore të ndriçimit skenik
- Lëvizja e dritës në ndriçimin skenik
- Lindja e instalimit të ndriçimit të automatizuar
- Procesi bashkëpunues i projektimit të ndriçimit
- Skena dhe mënyrë tipike e ndarjes me zona
- Efektet speciale të ndriçimit
- Roli i përgjegjësit të vizatimit të ndriçimit skenik
- Koncepti i ndriçimit skenik
- Projektorët dhe funksionet e tyre

D) Lindja e kinematografisë dhe fotografisë, ligjet e copyright, kinematografia shqiptare

- Filmat e parë të prodhuar
- Sekuenca e parë filmike
- Filmat që kanë lenë gjurmë në kinemanë botërore
- Regjisorët e parë dhe veprat e tyre
- Disa nga lëvizjet dhe rrymat e kinematografisë
- Filma dhe kineastë që kanë influencuar breza
- Ndryshimi dhe avantazhet e teknologjisë në vitet '70
- Kur thuhet copyright
- Specifika të përdorimit të punëve me copyright
- Organizatat që krijojnë ligjet e copyright
- Si krijohet copyright
- Veprat e sferës publike
- Autorësia në film
- Ligji shqiptar i copyright

- Filmi i parë shqiptar
- Krijimi i Kinostudios
- Regjisorët e parë
- Filmat dhe ideologjia
- Aktorë të njohur të ekranit
- Kompozitorë
- Kinematografia pas viteve '90
- Paraardhësi i aparatit fotografik
- Fotografia e parë
- Elementë teknike të aparatit foto
- Krijimi i efekteve vizuale duke kontrolluar pjesën teknike
- Diafragma
- Koha e ekspozimit
- Objektivët

E) Faza përgatitore e xhirimit dhe organizimi i sheshxhirimit

- Rëndësia e fazës përgatitore të filmit
- Hartimi i materialeve për menaxhimin e buxhetit dhe kohës
- Draftet e reja të skenarit
- Materialet e përgatitura për skemën vizuale të filmit
- Komunikimi për përcaktimin e stilit vizual mes pozicioneve krijuese
- Procesi i zgjedhjes së aktorëve
- Ngritja e dekoreve
- Ekipet e ndryshme që përbëjnë një grup xhirim
- Pozicionet krijuese dhe specifikat e punës së tyre
- Menaxhimi i ekipeve të xhirimit
- Menaxhimi i kohës dhe buxhetit të filmit
- Ruajtja e vazhdimësisë
- Natyra jo kronologjike e xhirimit të skenarit, problematikat
- Dokumentat më të rëndësishme të organizimit të produksionit
- Procesi i zgjedhjes së aktorëve për filmin
- Provat e regjisorit me aktorët
- Teknika të ndryshme bashkëpunimi
- Veçori të regjisorëve të ndryshëm
- Provat gjatë xhirimit
- Vendosja e aktorëve për kamerën
- Procesi i krijimit të mirëbesimit dhe bashkëpunimit

F) Estetika e filmit

- Elementë të figurës

- Ngjyra dhe ndriçimi
- Muzika
- Skenografia
- Zëri
- Montazhi
- Aspect ratio
- Koncepti i dizajnit
- Organizimi i elementëve vizualë
- Uniteti i punës vizuale
- Elementët kryesorë vizuale dhe fuqia shprehëse e tyre
- Pika fokale
- Kompozimi
- Thellësia
- Përgjegjësia e drejtorit të fotografisë
- Shpikja e kamerës dhe projeksonit
- Veçori të lëvizjes së kamerës
- Efekte të caktuara vizuale
- Karakteristikat e objektivëve
- Përbërës të filmit
- Arritja e zgjidhjeve krijuese nëpërmjet imazhit
- Roli krijues i montazhit
- Veçoria e montazhit në filmin narrativ
- Teknika të ndryshme të montazhit
- Krijimi i variantit final të filmit
- Aksi
- Problemet e zbërthimit të hapësirës në dy dimensione
- Ritmi
- Filmat e parë me zë
- Problemet dhe avantazhet e zërit
- Post produksioni i punimit të zërit
- Përshtatja e aktorëve dhe mënyra e punës
- Llojet e mikrofonëve
- Metodat e regjistrimit të zërit
- Rëndësia e zërit

G) Struktura e skenarit dhe etika në sheshxhirim

- Përbërësit e ngjarjes
- Struktura dramaturgjike
- Elementët themelorë
- Formati i skenarit

- Tranzicionet
- Teknika të shkrimit
- Zbërthimi vizual
- Paraqitja në sheshin e xhirimit
- Profesionalizmi
- Bashkëpunimi
- Komunikimi
- Sjellja
- Korrektësia
- Respekti

H) Estetika e teatrit

- Karakterizimi i teatrit si formë arti
- Funkcioni i teatrit
- Vepra artistike si formë
- Vepra dramatike
- Përmbajtja
- Përmbajtja e pashkëputur nga forma
- Teatri nga perspektiva e hapësirës dhe e kohës
- Përkufizimi i artit
- Estetika si degë e filozofisë
- Arti si zotësi
- Arti si pasqyrim i së bukurës
- Arti si domethënie
- Ç'është e bukura?
- Arti si formë e shprehjes njerëzore
- Misioni i artit
- Parime të përbashkëta për të gjitha artet
- “Poetika” e Aristotelit si traktat estetik
- “Mimesi” ashtu siç e konceptonte atë Aristoteli
- Deus ex machina
- Katarsis
- Elementet e teatrit të antikitetit
- Rituali
- “Paradoksi i aktorit” i Denis Diderotit
- Doktrina e klasicizmit francez
- Tri unitetet në dramën neoklasike
- Sistemi i Stanislavskit
- Teoria e Brehtit
- “Teatri i varfër” i Grotovskit

- Avangarda
- Aktori figura qëndrore e teatrit
- Konvencionet
- Elementet e përbashkëta të filmit me teatrin
- Dallimet midis tyre
- Objektivi kryesor i lëndës së teatrit në një klasë të shkollës së mesme

D) Aktrimi

- Parime, koncepte, procese
- Objekti i artit të aktorit
- Kërkesa për vërtetësi
- Mjeti i artit të aktorit
- Veprimi
- Karakteri psiko-fizik i veprimit
- Veprimi nëpërmjet fjalës
- Veprimi përshkues
- Përshtatja
- Marrëdhënia me partnerë
- Të dëgjuarit dhe të shikuarit
- Aktori si instrument
- Aktori si instrumentist
- Vetvetja
- Karakteri
- Analiza e karakterit dramatik
- Interpretimi i karakterit dramatik
- Bërthama artistike e rolit
- Superdetyra
- Skeda e personazhit
- Rrethanat e dhëna
- Ngjarja
- Fakti
- Zëri
- Intonacioni
- Nënteksti
- Rezultati
- Mimika
- Plastika trupore
- Marrëdhënia regjisor-aktor
- Sistemi i Stanislavskit
- Metoda të tjera

J) Regjatura

- Funksioni i regjisorit
- Regjia në perspektivë historike
- Marrëdhënia regjisor-aktor
- Regjisorit si krijues dhe si interpretues
- Roli udhëheqës në teatër
- Zgjedhja e pjesës
- Zgjedhja e aktorëve
- Puna në ansambël
- Platforma regjisoriale
- Qëndrimi ideo-artistik i autorit
- Qëndrimi i regjisorit
- Koncepti dhe vizioni regjisorial
- Koncepti skenografik dhe sheshi i veprimit
- Aktualiteti i veprës
- Interpretimi i pjesës
- Interpretimi i aktorëve
- Simbolika e shfaqjes
- Krijimi i atmosferës
- Tema
- Konflikti
- Ideja
- Veprimi boshtor
- Stile regjisoriale
- Stili klasik
- Stili realist
- Stili ekspresionist
- Stili romantik
- Lëvizja skenike
- Fiksimi i shfaqjes në hapësirë
- Projektimi i shfaqjes në kohë
- Mizansena
- Kompozicioni mizansenal
- Struktura, forma
- Organizimi hapësinor i grupit
- Evidentimi nëpërmjet largësisë nga qendra e skenës
- Evidentimi nëpërmjet planeve
- Evidentimi nëpërmjet niveleve
- Unifikimi i shfaqjes
- Harmonizimin

- Temporitmi si kohë
- Temporitmi si intensitet
- Ritmi si rrjedhë
- Zgjedhja e pjesës
- Zgjedhja e aktorëve
- Puna në ansambël

K) Dramaturgjia

- Tragjedia
- Pjesët e tragjedisë sipas “Poetikës” së Aristotelit
- Fabula
- Miti
- Karakteri
- Heroi tragjik
- Antagonisti
- Protagonisti
- Gjuha e zgjedhur dramatike
- Kënga dhe muzika
- Spektakli
- Kori
- Zhanret dramaturgjike
- Drama
- Satira
- Farsa
- Vodevili
- Melodrama
- Drama realiste
- Drama ekspresioniste
- Drama epike
- Dramaturgjia e etydit
- Kompozicionit dramaturgjik
- Pika e lidhjes
- Zhvillimi
- Pika e kthesës
- Pika kulmore
- Ekspozicioni
- Hapësira e kufizuar
- Koha e kufizuar
- Forca me karakter të fortë kundërshtues
- Treguesit e stilit

L) Historia e teatrit botëror dhe shqiptar

- Teatri antik dhe origjina e teatrit grek
- Përfaqësuesit e tij
- Aristoteli
- Tragjedia greke
- Eskili
- Sofokliu
- Euripidi
- Komedia greke
- Aristofani
- Komedia romake
- Teatri gjatë Rilindjes Evropiane
- Commedia dell'arte
- Teatri anglez në periudhën e Rilindjes
- Krijimtaria e Shekspirit.
- Teatri i klasicizmit francez
- Krijimtaria e Molierit
- Teatri iluminist dhe romantik
- Gëte
- Shiler
- Teatri francez i shekullit XVIII
- Bomarshe
- Teatri italian në shekullin XVIII
- Goldoni
- Teatri rus i shekullit XIX
- Çehovi
- Teatri realist dhe ai modern
- Ibsen
- Strindberg
- Pirandelo
- Artur Miler
- O'Nil
- Zhan Anui
- Tenesi Uilliams
- Eduard Olbi
- Teatri ekzistencialist
- Sartri
- Kamy
- Teatri absurd
- Beket
- Jonesko

- Zhan Zhene
- Avangarda
- Alfred Zharri
- Ekspresionizmi gjerman
- Simbolizmi
- Meterlinku
- Surrealizmi
- Rryma, shkolla, stile teatrore
- Stanislavski
- Otto Brahma
- Adolf Apia
- Andre Antuani
- Reformatorët e teatrit
- Mejerholdi
- Antonin Arto
- Teatri epik
- Brehti
- Dario Fo
- Fridrih Dyrenmat
- Grotovski
- Piter Bruku
- Teatri në ditët tona
- Robert Uilsoni
- Harold Pinter
- David Mamet
- Sarah Kein
- Martin Mekdonah
- Teatri shqiptar në antikitet
- Dramat e para në gjuhën shqipe
- Teatri në periudhën e Rilindjes Kombëtare.
- Komeditë e Çajupit
- “Pas Vdekjes”, “Katërmbëdhjetë vjeç dhëndërr”
- Teatri në periudhën 1912- 1945
- Komeditë e Kristo Floqit
- Fan Nolit si përkthyes në dramaturgjinë botërore
- Kontributi i Gjergj Fishtës
- Aleksandër Moisiu
- Teatri shqiptar pas vitit 1945
- Teatri profesionist
- Realizmi socialist

- Regjisorët shqiptarë
- Piro Mani
- Dramaturgët
- Aktorët

Literatura

- ✓ *P. Howard: "What is scenography? "*
- ✓ *J. McKinney and P. Butterworth: "The Cambridge Introduction in Scenography".*
- ✓ *R. Pilbrow: "Stage Lighting Design".*
- ✓ *E. Hoxha: "Historia e Artit Shqiptar".*
- ✓ *K. Velça: "Poeti i skenës Shqiptare".*
- ✓ *E. Gombrich: "Art History".*
- ✓ *Martini: "Shkolla Shqiptare e Skenografisë dhe Kostumografisë".*
- ✓ *J. Peacock: "The Chronicle of Western Costume".*
- ✓ *Robert McKee "Story: Style, Structure, Substance, and the Principles of Screenwriting"*
- ✓ *Michael Rabiger "Directing: Film Techniques and Aesthetics"*
- ✓ *Steve Hullfish "Art of the Cut: Conversations with Film and TV Editors"*
- ✓ *Mark Cousins "The Story of Film"*
- ✓ *Abaz Hoxha "Historia e kinematografisë shqiptare - Vell. 2"*
- ✓ *John L. Geiger "Creativity and Copyright Legal Essentials for Screenwriters and Creative Artists"*
- ✓ *Kudret Velça "Historia e teatrit botëror"*
- ✓ *E. Oktrova "Probleme të mjeshtërisë së regjisorit"*
- ✓ *M. Xhelili "Hapësira mizanskenale" SHBLSH*
- ✓ *Stanislavski "Sistemi"*
- ✓ *Grotovski "Për një teatër të varfër"*
- ✓ *F. Ferguson "Nocioni i Teatrit"*
- ✓ *B. Breht "Organoni i Vogël"*
- ✓ *John Russel Brown "Historia e ilustruar e teatrit" e Oxfordit*
- ✓ *Aristoteli "Poetika"*
- ✓ *Papagjoni, Josif "Regjisorët" Akademia e Shkencave të Shqipërisë, 2002.*
- ✓ *Papagjoni, Josif "Dialog me teatrin botëror", Akademia e Shkencave të Shqipërisë, 2004.*
- ✓ *Hysaj Fadil "Teatrollogji, dramaturgjia, regjisorë dhe aktrim, antologji tekstesh"*
- ✓ *Stela Adler "Arti i aktorit,*
- ✓ *P. Brook "Hapësira boshe"*
- ✓ *Deni Didroi "Paradoksi i aktorit"*

- ✓ *Eugenio Barba* “*Kanoe prej letre*”
- ✓ *Lee Strasberg* “*Puna në Studion e aktorëve*”
- ✓ *Boleslavski* “*Gjashtë mësimet e para*”
- ✓ *Nitzsche* “*Lindja e tragjedisë*”
- ✓ *Sinani, Petrit* “*Absurdi – tragjedia moderne e fatit*”, Tiranë, 1996.
- ✓ *Sinani, Petrit* “*Teatër i luleve në pranga*” *Shtëpia Botuese Dituria, Tiranë, 1999.*
- ✓ *Artaud* “*Theater and its double*”
- ✓ *Dean*, “*Fundamentals of Play Directing*”
- ✓ *Martin Eslin* “*The theater of the Absurd*”